

ks. Ryszard Czekalski ■ Ewa Jancewicz

CHRZTU ŚWIĘTEGO WIELKI DAR

Przygotowanie do Odnowienia Przrzeczeń
Chrztu Świętego

MATERIAŁY DLA KAPŁANÓW I KATECHETÓW

Wydawnictwo WAM ■ Księża Jezuici
Kraków 2012

Poradnik metodyczny do duszpasterstwa katechetycznego w parafii
według materiału katechetycznego nr AZ-p-23-01/10-KR-3/12
zgodnego z programem nauczania nr AZ-2-01/10.

Recenzenci
ks. dr Rafał Bednarczyk
ks. prof. dr hab. Piotr Tomasik

© Wydawnictwo WAM, 2012

Redakcja
Barbara Cabała

Projekt okładki
Andrzej Sochacki

ISBN 978-83-7767-031-6

NIHIL OBSTAT. Przełożony Prowincji Polski Południowej Towarzystwa Jezusowego
ks. Wojciech Ziółek SJ, prowincjał, Kraków, 9 maja 2012 r., l.dz. 88/2012.

WYDAWNICTWO WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 12 62 93 200 • faks 12 42 95 003
e-mail: wam@wydawnictwowam.pl
www.wydawnictwowam.pl

DZIAŁ HANDLOWY
tel. 12 62 93 254-255 • faks 12 62 93 496
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA
tel. 12 62 93 260, 12 62 93 446-447
faks 12 62 93 261
e.wydawnictwowam.pl

Drukarnia Wydawnictwa WAM
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków

WPROWADZENIE

W 2010 roku ukazały się dwa znowelizowane dokumenty katechetyczne. Pierwszy z nich to *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce* – dokument został przyjęty podczas 351. zebrania plenarnego Konferencji Episkopatu Polski w Warszawie w dniu 8 marca 2010 roku. Drugi zaś to *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach* – dokument został przyjęty podczas posiedzenia Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski w Białymstoku w dniu 9 czerwca 2010 roku.

Autorzy w obydwu dokumentach katechetycznych podkreślają potrzebę dopełnienia szkolnego nauczania religii o katechezę parafialną. W *Podstawie programowej* czytamy: „Nauczanie religii w szkole nie wyczerpuje w pełni zadań stawianych przed katechezą (DOK 73), dlatego konieczne jest uzupełnienie go katechezą w rodzinie i w parafii”¹. Myśl ta bardziej rozwinięta została w *Programie nauczania*, w którym Autorzy przypominają, iż „Pierwszoplanowym miejscem katechezy jest parafia (por. CT 67), która stanowi też uprzywilejowane środowisko katechezy przygotowującej do przyjmowania sakramentów. Aby więc nauczanie religii w szkole nie stało się jedynie jednym z przedmiotów, wymaga ono uzupełnienia o parafialne duszpasterstwo katechetyczne dzieci i młodzieży. Spotkania winny trwać przez cały etap edukacyjny, być organizowane raz w miesiącu i posiadać charakter formacyjno-liturgiczny”².

Autorzy *Programu nauczania* proponują m.in., aby szkołę podstawową w klasie VI zakończyć uroczystym wręczeniem tekstu *Wyznania wiary*, które poprzedzone powinno być odnowieniem przyrzeczeń chrztu świętego³.

¹ KONFERENCJA EPISKOPATU POLSKI, *Podstawa programowa katechezy Kościoła katolickiego w Polsce*. Nowe wydanie. Wydawnictwo WAM, Kraków 2010, s. 10.

² KOMISJA WYCHOWANIA KATOLICKIEGO KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI, *Program nauczania religii rzymskokatolickiej w przedszkolach i szkołach*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2010, s. 10.

³ Zob. tamże, s. 105.

Biorąc pod uwagę wprowadzone zmiany programowe, stajemy na nowo przed trudem związanym z organizacją systematycznych spotkań katechetycznych w parafii. W tym celu przekazujemy wszystkim tym, którzy odpowiedzialni są za organizację katechezy parafialnej, nowe pomoce katechetyczne w postaci niniejszego opracowania zatytułowanego *Chrztu świętego wielki dar*. Są to pomoce liturgiczno-katechetyczne dla kapłanów i katechetów do wykorzystania podczas miesięcznych parafialnych spotkań formacyjno-liturgicznych oraz podczas nabożeństw „Tygodnia wdzięczności”. Pomoce te zostały opracowane na ogół według jednolitego schematu: temat spotkania, propozycja śpiewu na wejście, wprowadzenie do liturgii, myśli do konferencji, modlitwa powszechna, komentarz na przyniesienie darów, propozycja śpiewu na przygotowanie darów, propozycja śpiewu w czasie Komunii Świętej i na dziękczynienie, komentarz przed błogosławieństwem, propozycja śpiewu na wyjście.

Podczas miesięcznych spotkań parafialnych należy wykorzystywać również pamiętniki uczestników, w które powinni być zaopatrzeni uczniowie przygotowujący się do uroczystego odnowienia przyrzeczeń chrztu świętego i publicznego przyjęcia *Wyznania wiary*. Pomoce zostały opracowane i wydane pod takim samym tytułem *Chrztu świętego wielki dar*. Składają się na nie: *Przygotowanie do Odnowienia Przyrzeczeń Chrztu Świętego*, *Pamiętnik uczestnika katechezy parafialnej* oraz tekst *Wyznania wiary*.

Mamy nadzieję, że pomoce katechetyczne *Chrztu świętego wielki dar* przyczynią się do dobrego przygotowania uczniów do świadomego odnowienia przyrzeczeń chrztu świętego i przyjęcia tekstu *Wyznania wiary*.

Autorzy

CHRZEST PRZYJĘCIEM DO WSPÓLNOTY

W r z e s i e ń

Śpiew na wejście

„Oto jest dzień”

Wprowadzenie do liturgii

Przez sakrament chrztu świętego zostaliśmy włączeni w Chrystusa i we wspólnotę Kościoła. Wówczas wspólnota Kościoła wzięła za nas odpowiedzialność, abyśmy z każdym dniem wzrastali w łasce u Boga i u ludzi. Teraz my sami chcemy wziąć odpowiedzialność za swoją wiarę i za wspólnotę Kościoła.

Dziś rozpoczynamy szczególny rok – rok bezpośrednich przygotowań do Odnowienia Przrzeczeń Chrztu Świętego. Za kilka miesięcy wyznamy naszą wiarę i przyjmimy na siebie zobowiązania z niej płynące. Przyjmujemy odpowiedzialność za siebie i wspólnotę Kościoła.

Zgromadzeni wokół ołtarza Pańskiego pragniemy wyrazić wdzięczność za to wszystko, co uczynił dla nas Kościół. Chcemy też pokornie prosić naszego najlepszego Ojca w niebie przez Jezusa Chrystusa w Duchu Świętym o błogosławieństwo dla nas na cały rok szkolny i katechetyczny, w którym rozpoczynamy bezpośrednie przygotowanie do Odnowienia Przrzeczeń Chrztu Świętego.

Rodzice (rodzice chrzestni) stoją obok swoich dzieci, rozpoczyna się dialog zaczerpnięty z obrzędu liturgii chrztu świętego dzieci.

K.: Drodzy Rodzice! Przed kilkoma laty przynieśliście po raz pierwszy wasze dzieci do kościoła, by mogły otrzymać sakrament chrztu

świętego. Wówczas kapłan zadał wam, w imieniu Kościoła, pytanie dotyczące waszych obowiązków wychowania dzieci w wierze. Dziś rozpoczynamy bezpośrednie przygotowania do odnowienia, przez wasze dzieci, przyrzeczeń chrztu świętego. Za kilka miesięcy, po odpowiednim przygotowaniu, wasze dzieci same dokonają wyznania wiary i przyjęcia na siebie zobowiązań z niej płynących. Publicznie zadeklarują, że są chrześcijanami i pragną być nimi zawsze. Jednak, aby mogły to uczynić w sposób świadomy, nadal potrzebują szczególnego świadectwa waszej wiary. Nawiązując do wydarzenia chrztu świętego pytam was, o co prosicie Kościół Boży dla N.N. (kapłan wymienia imiona wszystkich uczniów)?

R.: O włączenie do wspólnoty, w której przez najbliższe miesiące nasze dzieci będą przygotowywać się do Odnowienia Przyrzeczeń Chrztu Świętego.

K.: Drodzy Rodzice! Prosząc o włączenie swoich dzieci do wspólnoty przygotowującej się do Odnowienia Przyrzeczeń Chrztu Świętego, przyjmujecie na siebie obowiązek dalszego wychowywania ich w wierze, aby zachowując Boże przykazania, miłowały Boga i bliźniego, jak nas nauczył Jezus Chrystus. Czy jesteście świadomi tego obowiązku?

R.: Jesteśmy świadomi.

K.: A wy, drodzy chrzestni, czy jesteście gotowi pomagać rodzicom tych dzieci w wypełnianiu ich obowiązku?

R.: Jesteśmy gotowi.

K.: Drodzy! Wspólnota chrześcijańska przyjmuje was z wielką radością. W imieniu tej wspólnoty znacę was znakiem krzyża. Po mnie wy, rodzice (i chrzestni), naznaczcie wasze dzieci znakiem Jezusa Chrystusa, naszego Zbawiciela.

Kapłan w milczeniu czyni znak krzyża na czole każdego ucznia, a następnie czynią to rodzice (i chrzestni).

Myśl do konferencji

Konferencję rozpoczynamy od rozmowy na temat różnych wspólnot, w których żyje człowiek. Zawracamy uwagę na cechy charakterystyczne dla tych wspólnot, cel i sens ich istnienia.

Żyjemy wśród ludzi. Nikt z nas nie żyje na bezludnej wyspie. Należy do rodziny, klasy, drużyny sportowej czy grupy przyjaciół. Zostaliśmy stworzeni, by stanowić wspólnotę.

W sakramencie chrztu świętego zostaliśmy włączeni do wspólnoty Kościoła. Pan Bóg połączył nas z sobą i tworzy z nas rodzinę dzieci Bożych. W tym zjednoczeniu żyjemy dla siebie i dla Pana Boga. Rodzina dzieci Bożych żyje we wzajemnej miłości, pomaga sobie nawzajem. To społeczność, w której jeden jest potrzebny drugiemu w podążaniu do celu ostatecznego.

Rozmowa z dziećmi na temat: co jest znakiem przynależności do rodziny Jezusa? Kto czyni znak krzyża na początku uroczystości chrzcielnej? Podczas rozmowy z dziećmi można pokazać slajdy z początku uroczystości chrzcielnej.

Kochani! W sakramencie chrztu świętego zostaliście przyjęci do rodziny Jezusa, a znakiem tej przynależności był znak krzyża, który uczynił na waszym czole kapłan, a potem rodzice i rodzice chrzestni. Na początku uroczystości chrzcielnej kapłan wypowiedział następujące słowa: „N., wspólnota chrześcijańska przyjmuje cię z wielką radością. Ja zaś w imieniu tej wspólnoty znacę cię znakiem krzyża. Po mnie wy, rodzice i chrzestni, naznaczcie wasze dziecko znakiem Jezusa Chrystusa, naszego Zbawiciela” (z *Obrzędu chrztu dzieci*). Znak krzyża wyrażał radość Kościoła z przyjęcia was do wspólnoty. Oznaczał, że od tego momentu należycie do Chrystusa. Krzyż stał się znakiem waszej wiary, znakiem pójścia za Chrystusem.

Rozmowa z dziećmi na temat: kiedy i dlaczego czynimy znak krzyża?

Kreślenie znaku krzyża nie tylko na osobach, sobie samym, ale też na przedmiotach jest starym zwyczajem chrześcijańskim. Znak ten towarzyszył chrześcijaninowi o każdej porze dnia i przy wielu wykonywanych czynnościach. Widziano w tym pomoc w walce ze złem, umocnienie i publiczne przyznawanie się do wiary.

Znak krzyża jest czyniony także w czasie udzielania innych sakramentów oraz podczas Mszy Świętej. Znakiem krzyża świętego rozpoczyna i kończy się modlitwa.

Kochani! Znak krzyża towarzyszy wam od chwili chrztu świętego, przez całe chrześcijańskie życie. Zawdzięczacie to swoim rodzicom i ro-

dzicom chrzestnym. Oni przynieśli was do Kościoła i poprosili o przyjęcie do grona wierzących w Chrystusa. Oni także zobowiązali się doprowadzić was do waszej własnej wiary i do życia zgodnego z Ewangelią. Przez te wszystkie lata byliście wychowywani w wierze Kościoła i korzystaliście z jego pomocy. Staliście się żywą częścią Kościoła.

Teraz wy sami zaczynacie troszczyć się o swoją więź z Chrystusem i innymi ludźmi. Jezus pragnie, abyście starali się wypełniać swoje zadania, które powierzył wam w chwili chrztu świętego. Oczekuje, że Jego uczeń stara się coraz lepiej poznawać i naśladować Go w swoim życiu. Poznawać swoje powołanie we wspólnocie Kościoła i jej służyć, a przez to starać się nieść pomoc bliźnim w ich drodze do Boga. Jednocześnie Chrystus pragnie umacniać waszą wiarę, pomagać wam w budowaniu relacji z Bogiem i ze wspólnotą Kościoła. Spotkania, które dzisiaj rozpoczynamy, są znakiem tej pomocy ze strony Boga. Będziemy słuchać Jego słów zawartych w Piśmie Świętym, zastanawiać się nad znaczeniem chrztu dla naszego życia oraz wspólnie modlić się, aby dobrze przygotować się do radosnego dnia Odnowienia Przyrzeczeń Chrztu Świętego. W tych przygotowaniach pomogą wam również rodzice, kapłani oraz katecheci.

Wezwania modlitwy powszechnej czytają uczniowie i rodzice.

Modlitwa powszechna

K.: Rozpoczynając nasze parafialne przygotowanie do Odnowienia Przyrzeczeń Chrztu Świętego, przedstawmy Bogu Ojcu pokorne prośby w potrzebach Kościoła, świata i nas tu zgromadzonych, wołając:

1. Módlmy się za Kościół Święty, aby jako wspólnota ochrzczonych głosił światu Słowo, które stało się Ciałem. Ciebie prosimy...
2. Módlmy się za papieża, biskupów i kapłanów, aby byli znakiem Chrystusa we współczesnym świecie. Ciebie prosimy...
3. Módlmy się za dzieci i młodzież, aby odkrywali w Krzyżu Chrystusa sens swego życia. Ciebie prosimy...

4. Módlmy się za rodziny, aby stawały się domowym Kościołem oraz szkołą głoszenia i dawania świadectwa Chrystusa. Ciebie prosimy...
5. Módlmy się za nowo ochrzczonych, aby we wspólnocie Kościoła wzrastała i umacniała się ich więź z Chrystusem. Ciebie prosimy...
6. Módlmy się za nas zgromadzonych na tej Eucharystii, abyśmy w codziennym życiu naśladowali Chrystusa, trwając mocno w wierze. Ciebie prosimy...

K.: Boże wszechmogący, przyjmij nasze prośby i naucz nas miłości do Kościoła. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W.: Amen.

Przedstawiciele uczniów i rodziców przynoszą do ołtarza dary.

Komentarz na przyniesienie darów

Na ołtarzu Pańskim składamy dary:

- Pismo Święte – chcemy coraz bardziej poznawać Boga, aby kierować się Jego słowem w codziennym życiu,
- zeszyt i podręcznik do katechezy szkolnej oraz pamiętnik katechezy parafialnej – za ich pomocą chcemy dobrze przygotować się do Odnowienia Przrzeczeń Chrztu Świętego,
- płonąca świecę – chcemy prosić, by słowo Boże było światłem na drogach naszego życia,
- krzyż – chcemy podziękować za największą miłość, miłość Pana Jezusa do każdego z nas i zapewnić, że jest on znakiem naszej wiary,
- chleb, wodę i wino – które staną się prawdziwym Ciałem i Krwią Chrystusa, aby umacniać nas każdego dnia w drodze do Boga Ojca.

Śpiew na przygotowanie darów

„Jeden chleb”

Śpiew w czasie Komunii Świętej i na dziękczynienie

„Pan wieczernik przygotował”

„Panie, dobry jak chleb”

„Niech będzie chwała i cześć”

Błogosławieństwo pamiątnika katechezy parafialnej.

K.: Wszechmogący, wieczny Boże, pobłogosław † zebranych tu uczniom klas szóstych pamiątniki katechezy parafialnej, aby z ich pomocą mogli się lepiej uczyć i poznawać prawdę, dobro i piękno w stworzonym przez Ciebie świecie. Aby dobrze przygotowali się do Odnowienia Przyrzeczeń Chrztu Świętego. Przez Chrystusa, Pana naszego.

W.: Amen.

Kapłan wraz z katechetą wręcza pamiątniki katechezy parafialnej. Uczniowie razem z rodzicami podchodzą do ołtarza.

Komentarz przed błogosławieństwem

Rozpoczęliśmy okres szczególnego przygotowania nie tylko do odnowienia przez nas przyrzeczeń chrztu świętego, lecz także do budowania wspólnoty Kościoła. Potrzebuje ona naszej pracy i liczy na każdego z nas w ulepszaniu świata według planów i zamiarów Boga. Na trudną drogę budowania wspólnoty Kościoła i dobrego przygotowania się do przyjęcia na siebie zobowiązań wypływających z wiary przyjmijmy błogosławieństwo Boga. Niech nas wspiera Jego miłość, Jego słowo, Jego sakramenty.

Uroczyste błogosławieństwo

K.: Bóg wszechmogący niech was błogosławi i prowadzi w nowym roku szkolnym i katechetycznym, abyście we wszystkim umieli dostrzegać Jego mądrość, a przez pilną naukę dobrze przygotowali się do Odnowienia Przyrzeczeń Chrztu Świętego.

W.: Amen.

K.: Jezus Chrystus, Syn Boży i Nauczyciel nasz jedyny, niech oświeca was swoim słowem, abyście w nowym roku szkolnym i katechetycznym podążali za Nim i abyście wzrastali w Jego przyjaźni i miłości.

W.: Amen.

K.: Duch Święty, który od chwili chrztu świętego stale was prowadzi, niech udzieli wam męstwa i wytrwałości, abyście słowem i przykładem pociągali innych do Chrystusa.

W.: Amen.

K.: Wszystkich tu obecnych niech błogosławi Bóg wszechmogący, † Ojciec † i Syn, † i Duch Święty.

W.: Amen.

Śpiew na wyjście

„Dwa tysiące lat już mija”

Na następne spotkanie należy przygotować katolickie czasopisma oraz „niebieskie semaforey” z napisami do opowiadania z konferencji. Na światłach można też wypisać „semaforey” istniejące w naszym życiu.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie	5
Chrzest przyjęciem do wspólnoty	7
Chrzest zobowiązaniem do dzielenia się Ewangelią z innymi	14
Chrzest sakramentem wiary	20
Chrzest sakramentem nowego życia	25
Ochrzczony namaszczone Duchem Świętym	30
Biała szata – znak narodzin dla Pana Boga	35
Chrzest sakramentem przymierza z Panem Bogiem	39
Ochrzczony „solą ziemi” i „światłem świata”	44
Liturgia Mszy Świętej połączona z Odnowieniem Przrzeczeń Chrztu Świętego i wręczeniem tekstu <i>Wyznania wiary</i>	51
„TYDZIEŃ WDZIĘCZNOŚCI”	
Wdzięczność Panu Bogu za życie	67
Wdzięczność Panu Bogu za rodzinę	71
Wdzięczność za dzieło misyjne Kościoła	75
Wdzięczność Panu Bogu za kapłanów i katechetów	79
Wdzięczność Panu Bogu za wspólnotę	84
Pieśni i piosenki religijne.	89